

Haljala Vallavolikogu

OTSUS

Haljala

19. november 2024 nr 140

Haljala valla lääneosa hübriidpargi ja selle toimimiseks vajaliku taristu kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamine

Wiru Wind OÜ (registrikood 17000613) esitas 22. augustil 2024 taotluse Haljala vallas kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu (edaspidi KOV EP) algatamiseks tuuleparkide, päikeseparkide ja nende toimimiseks vajaliku taristu rajamiseks sobivate asukohtade leidmiseks ja seejärel detailse lahenduse koostamiseks.

Vastavalt taotlusele hõlmab planeeringuala ca 87 km² suurust maa-ala Haljala valla lääneosas, külgnedes hetkel menetluses oleva KOV EP alaga ja Kadrina vallaga. Planeeringuala lääne- ja põhjaosas jääb 500 meetri kaugusele Lahemaa rahvuspargi piir. Lahemaa rahvuspargi kaitse-eeskiri puhvertsooni kohustust ei sätesta, kuid puhvri eesmärgiks on ennetada mentaalseid mõjusid rahvuspargis kaitstavale Põhja-Eestile iseloomulikule loodus- ja kultuuripärandile. Planeeringualal kavandatakse asukohti nii tuulikutele, päikesepaneelidele kui ka salvestusseadmetele. Täpne tuulikute ja päikesepaneelide arv selgub planeeringumenetluse ja keskkonnamõjude strateegilise hindamise (edaspidi KSH) tulemusena.

Vastavalt planeerimisseaduse (edaspidi PlanS) § 96 lõikele 3¹ teavitas planeeringu koostamise korraldaja (Haljala Vallavalitsus) tuulepargi rajamiseks KOV EP algatamise taotluse saamisel avalikkust esitatud taotluse sisust ja võimalusest esitada samasisuline taotlus 30 päeva jooksul teate avaldamisest arvates. Täiendavaid taotlusi tähtajaks, 21. oktoobriks 2024 ei esitatud.

Enne KOV EP algatamist laekus eraisiku ettepanek (registreeritud Haljala Vallavalitsuse dokumendiregistris 18.10.2024 nr 7-1/108-3) *mitte algatada eriplaneeringut, kuna kahe tuuleparkide planeeringuala vahel (Annikvere külas) elavate inimeste ja looduskeskkonna suhtes kõik kahjulikud mõjud kumuleeruvad ja kumbki planeering mõjude hindamisel naaberala mõjusid juurde ei liida. Lisaks leiab ettepaneku tegija, et täiendava tuulepargi EP algatamine on vastuolus valla üldplaneeringuga, sest varasemalt planeeritud maakasutus saab muudetud ning mõju ümberkaudsetele aladele kahjustab valla strateegiliste dokumentidega määratud arengueesmärkide saavutamist.*

KOV EP koostamise eesmärk on valida hübriidpargi ja selle toimimiseks vajaliku taristu rajamiseks sobivaimad asukohad planeeringualal (asukoha eelvaliku koostamine) ning seejärel määrata valitud asukohtades ehitusõigus ning lahendada muud PlanS § 126 lõikes 1 nimetatud asjakohased ülesanded (detailse lahenduse koostamine). Asukoha eelvaliku teostamisel lähtutakse keskkonnatingimustest ja -piirangutest ning kavandatava tegevuse keskkonnamõjust, asustuse paiknemisest, kohalikest huvidest ja väärtustest, hübriidpargi püstitamise tehnilistest ja majanduslikest eeldustest ning teistest asjakohastest kriteeriumidest, mida tuleb arvesse võtta hübriidpargi püstitamiseks sobivate alade valikul. Hübriidpargi rajamiseks sobiv ala peab arvestama erinevate kehtivate väärtuste ja piirangutega, kuid olema ka sobilik ja tasuv selle rajamiseks. Planeeringuala suurus ei tähenda, et taotleja eeldaks, et tuulikuid ja/või päikeseelektrijaamu õnnestub püstitada kogu planeeringuala ulatuses. Tõenäoliselt ja sõltuvalt KSH, uuringute ja planeeringumenetluse tulemustest koonduvad võimalikud arendamiseks sobilikud alad konkreetsetesse piirkondadesse planeeringuala sees.

Tuuleparkide arendamise vajaduse tingivad Euroopa Liidu poolt Euroopa kliimamäärusega seatud eesmärgid: vähendada süsihappegaasi heitkoguseid 2030. aastaks vähemalt 55% võrreldes 1990. aasta tasemega ja saavutada kliimanetraalsus 2050. aastaks. Eesti riiklikud

kliimaeesmärgid on kokku lepitud pikaajalises arengustrateegias „Eesti 2035“ ning visioonidokumendis „Kliimapolitiitika põhialused aastani 2050“. Strateegias „Eesti 2035“ on seatud sihiks, et 2035. aastaks peab Eesti kasvuhoonegaaside koguheidet vähenema (st heitkoguse arvutamisel arvestatakse ka süsiniku sidumist) 8 miljoni tonni CO₂ ekvivalendini ning 2050. aastaks peab Eesti saavutama kliimanetraalsuse. Kliimanetraalsuse saavutamine sajab keskpaigaks on sõnastatud ka kliimapolitiitika põhialustes. Eesti on täiendavalt seadnud eesmärgiks, et 2030. aastaks tuleb katta kogu Eesti elektrivajadus taastuva energiaga. Arvestades rahvusvahelisi ja riiklikke eesmärke süsinikuneutraalsuse saavutamisel, tuleb tuule- ja päikesenergia tootmisvõimsust võimalusel suurendada, vastasel juhul ei ole kliimaeesmärgid saavutatavad.

Lääne-Viru maakonna kohalike omavalitsuste kliima- ja energiakava visioon näeb ette, et „Aastal 2030 on Lääne-Virumaa konkurentsivõimelise majandusega ja energiatõhus maakond.“ Kliima- ja energiakava teemavaldkonna „Energeetika ja varustuskindlus“ üheks eesmärgiks on tarbitava energia vähendamine ja taastuenergia suurendamine lõpptarbimises.

Haljala vald on sobiv tuule- ja päikeseparkide asukohtade kavandamiseks tulenevalt suhteliselt hajaasustatud ruumist, mis võimaldab tuulikuid püstitada ilma perspektiivsele ehitustegevusele või elamualade kavandamisele piiranguid seadmata. Haljala vallas on nii head tuuleolud kui ka liitumisvõimalused, mis on tuuleparkide kavandamisel majandusliku tasuvuse seisukohast oluliseks eeltingimuseks.

PlanS § 95 lõike 1 kohaselt koostatakse KOV EP olulise ruumilise mõjuga ehitise püstitamiseks, kui olulise ruumilise mõjuga ehitise asukoht ei ole üldplaneeringus määratud. Tulenevalt Vabariigi Valitsuse 01.10.2015 määruse nr 102 „Olulise ruumilise mõjuga ehitiste nimekirja“ punktist 4 on olulise ruumilise mõjuga ehitiseks tuulepark Vabariigi Valitsuse 26. juuni 2003. a määruse nr 184 „Võrgueeskiri“ tähenduses, mis koosneb vähemalt 30 meetri kõrgustest elektrituulikust. Tuulepark on eelnimetatud määruse „Võrgueeskiri“ § 2 lõike 19 tähenduses omakorda mitmest elektrituulikust ning elektrituulikuid omavahel ja neid liitumispunktiga ühendavatest seadmetest, ehitistest ning rajatistest koosnev elektrijaam.

Lääne-Viru maakonnaplaneeringuga 2030+ (kehtestatud riigihalduse ministri 27.02.2019 käskkirjaga nr 1.1-4/30) tuuleparkide rajamiseks eelistatud alasid ei kavandatud. Planeeringu kohaselt aga ei välistata tuuleparkide rajamise võimalust, kui tuuleparkide kavandamisel peetakse kinni maakonnaplaneeringu seletuskirja peatükis 5.7.3 „Taastuenergia“ toodust. Maakonnaplaneeringu seletuskirja peatükis 5.7.3 „Taastuenergia“ on selgitatud, et tuuleenergia tootmiseks sobivaid alasid on maakonnas vähe, kuna rannikualal, kus tuuletingimused on kõige soodsamad, on looduskaitsest tulenevad piirangud. Lääne-Viru maakonnaplaneering ei välista tuuleparkide kavandamist, kuid sel juhul tuleb sobivust tõestada konkreetse asukohavaliku ja KSH-ga. Samas peatükis on esitatud tingimused, millega tuleb tuulepargi planeeringute koostamisel arvestada.

Maakonnaplaneeringu seletuskirja peatükis 5.5 „Väikelennukite stardi- ja maandumisrajad“ on toodud, et maakonnaplaneeringuga määratakse väikelennukite stardi- ja maandumisraja (lennurada) asukohtadeks Rakvere linn ja Sakussaare küla. Olemasolev lennuväli Rakvere linnas ja kavandatav lennuväli Sakussaare külas on kantud planeeringujoonisele. Vastavalt PlanS § 95 lõikele 8¹ võib KOV EP-ga teha ettepaneku maakonnaplaneeringu muutmiseks. Kuna maakonnaplaneeringu seletuskirjas ja joonisel 1 „Toimepiirkonnad, ühendused ja taristu“ on käsitletud Sakussaare lennurada, siis tuleks tehniliselt see objekt maakonnaplaneeringust (nii seletuskirjast kui ka joonistelt) eemaldada. Selleks on vajalik teha KOV EP-ga maakonnaplaneeringu muutmise ettepanek.

lahenduse koostamisest ja kehtestada planeeringu asukoha eelvaliku otsuse alusel, kui puuduvad välistavad tegurid tuulepargi edasiseks kavandamiseks projekteerimistingimustega ning asukoha eelvaliku otsuses on toodud projekteerimistingimuste andmise aluseks olevad tingimused (PlanS § 95¹). PlanS § 98 lõige 2 sätestab, et KOV eriplaneeringu asukoha eelvaliku tegemisel tuleb kaaluda mitut võimalikku asukohta.

Tulenevalt eelnevast ja arvestades, et üldplaneeringu kehtestamise järgselt tuleks ehitusõiguse saamiseks koostada täiendavalt eraldi detailplaneeringud, on KOV EP algatamine eesmärgi saavutamiseks efektiivne ja riiklikest arengueesmärkidest tulenevalt põhjendatud. Juhul, kui KOV EP-d ei asuta ellu viima kehtestamisest viie aasta jooksul, kaotab planeering vastavalt PlanS § 122 lõikele 4 kehtivuse.

PlanS § 96 lõike 2 punktide 1-4 kohaselt ei algatata KOV eriplaneeringu ja KSH koostamist eelkõige juhul kui algatamine on ilmselges vastuolus üldplaneeringuga ja on ilmne, et algatatava planeeringu elluviimine ei ole tulevikus võimalik. Samuti siis, kui selleks on muu ülekaalukal avalikul huvil põhinev põhjus või planeeringu koostamise korraldaja eelarves puuduvad vahendid planeeringu koostamise, koostamise tellimise ja mõjude hindamisega kaasnevate kulude kandmiseks ja planeeringu koostamisest huvitatud isik selliseid kulusid ei kannata. KOV eriplaneeringu koostamisest huvitatud isik on vallale esitatud taotluses kinnitanud valmisolekut sõlmida PlanS § 4 lõike 2¹ kohane leping, et kanda KOV EP tellimise ning erinevate mõjude hindamisega, sealhulgas uuringute läbiviimisega seotud kulud.

PlanS § 95 lõike 5 ning keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (edaspidi KeHJS) § 33 lõike 1 punkti 2 kohaselt on KOV eriplaneeringu koostamisel KSH läbiviimine kohustuslik. KeHJS § 35 lõike 2 alusel algatatakse KSH selle vajadust põhjendamata, eesmärgiga KOV EP kui strateegilise planeerimisdokumendi elluviimisega kaasneva olulise keskkonnamõju tuvastamine, alternatiivsete võimaluste väljaselgitamine ja ebasoodsat mõju leevendavate meetmete väljapakumine. Samuti hinnatakse kõiki asjakohaseid mõjusid, sh kumulatiivseid mõjusid.

KOV EP ja KSH koostamise algataja ja kehtestaja on Haljala Vallavolikogu (Tallinna mnt 13, Haljala alevik, Haljala vald, e-post: haljala@haljala.ee, telefon 325 8630). KOV eriplaneeringu koostamise ja KSH läbiviimise korraldaja on Haljala Vallavalitsus (Tallinna mnt 13, Haljala alevik, Haljala vald, e-post: haljala@haljala.ee, telefon 325 8630). Algatatava KOV eriplaneeringu koostaja ja KSH läbiviija leidmiseks viiakse läbi vastav hankemenetlus.

Tulenevalt eeltoodust ja kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 6 lõikest 1, planeerimisseaduse § 95 lõigetest 1, 2, 3, 5, 6 ja 9; § 96 lõigetest 1 ja 4 ning keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 33 lõike 1 punktist 2 ning arvestades Wiru Wind OÜ 22.08.2024 esitatud taotlust:

1. Algatada Haljala valla lääneosa hübriidpargi kohaliku omavalitsuse eriplaneering ja keskkonnamõju strateegiline hindamine (sealhulgas asjakohaste mõjude hindamine) koos vajalike uuringute läbiviimisega tuule- ja päikeseenergia hübriidpargi ning selle toimimiseks vajaliku taristu kavandamiseks.
2. Kinnitada planeeringuala piirid ja suurus (ca 87 km²) vastavalt otsuse lisale 1.
3. Haljala Vallavalitsusel viia läbi vajalikud hankemenetlused kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu koostaja ja keskkonnamõju strateegilise hindamise läbiviija ning vajalike uuringute tegijate leidmiseks.

4. Haljala Vallavalitsusel sõlmida huvitatud isikuga leping kõigi kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu koostamiseks vajalike kulude katmiseks (sealhulgas keskkonnamõju strateegiline hindamine, asjakohaste mõjude hindamine, uuringute läbiviimine ja eriplaneeringu koostamine).

5. Kohaliku omavalitsuse või kohaliku kogukonna saadav hüvitis või kasu kavandatavast arendusest lepatakse kokku planeeringu koostamise käigus enne kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu kehtestamist.

6. Haljala valla ei ole kohustust välja ehitada planeeringukohaseid rajatisi, sealhulgas avalikuks kasutamiseks ette nähtud teid ja sellega seonduvaid rajatisi, haljastust, välisvalgustust ning tehnorajatisi. Planeeringukohaste rajatiste väljaehitamise täitmiseks ei eraldata rahalisi vahendeid valla eelarvest, välja arvatud juhul, kui lepatakse eraldi kokku rajatiste finantseerimises või kulude katmises. Enne kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu vastuvõtmist tuleb Haljala Vallavalitsusel sõlmida planeeringu realiseerimisest huvitatud isikutega haldusleping planeeringukohaste ja planeeringulahenduse elluviimiseks otseselt vajalike ning sellega funktsionaalselt seotud rajatiste väljaehitamiseks või väljaehitamise seotud kulude täielikuks või osaliseks kandmiseks.

7. Haljala Vallavalitsusel teatada kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu ja keskkonnamõjude strateegilise hindamise algatamisest väljaandes Ametlikud Teadaanded, ajalehtedes Virumaa Teataja ja Haljala Valla Sõnumid ning Haljala valla veebilehel www.haljala.ee ning teavitada PlanS § 99 lõigetes 1 ja 2 nimetatud isikuid ja asutusi.

8. Kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu ja keskkonnamõjude strateegilise hindamise algatamise otsusega saab tutvuda Haljala Vallavalitsuses (aadressil Tallinna mnt 13, Haljala alevik, Haljala vald) ja Võsu teenuskeskuses (Mere tn 6, Võsu alevik, Haljala vald) asutuste lahtiolekuaegadel ning Haljala valla veebilehel www.haljala.ee.

9. Otsus jõustub teatavastegemisest.

(allkirjastatud digitaalselt)

Veiko Veiart

volikogu esimees